

Rudolf Steiner

Szellemi húsvéti harangok

A makrokozmosz és mikrokozmosz tűz

A lélegzet és a vér átszellemiesítése

GA 109

Köln, 1909. április 10-11.

Goethe, modern korunk egyik leginspiráltabb szelleme, igazán megindító szavakkal beszél a húsvéti harangok erejéről. Midőn Faustot, mint a kereső emberiség reprezentánsát, abban a pillanatban állítja elénk, mikor az elérkezik a földi lét határához, Goethe feltárja számunkra, hogy hogyan képes a Húsvét üzenete, a Húsvéti Ünnep által gyújtott fény, még annak a szívében is, aki a halál után vágyódik, eltörölni e halálvágy gondolatát és erejét.

A húsvét üzenetének belső impulzusa valóban úgy vonul végig az egész emberiség fejlődésén, ahogy azt Goethe állítja elénk. És ha egy talán nem túl távoli jövőben, meglátva a mélyebb szellemi összefüggéseket, megértjük majd, hogy az ünnep arra rendeltetett, hogy az emberi lélek összekapcsolódjon a hatalmas világmindenségben élő és hullámozó erővel, akkor úgy fogjuk találni, hogy ezekben a tavasz eleji napokban lelkünk mintegy új alakot öltve kitágul. Ily módon megértjük, hogy az egyetemes spirituális élet forrásai meg tudnak váltani bennünket a materiális élettől, az anyaghoz kötött lét beszűkítettségétől.

Éppen a húsvéti időben érezhetjük át legjobban, hogy mit ad a léleknek a megingathatatlan bizalom; a bizakodás abban, hogy az emberi létezés legbensőbb magja az örök, isteni lét forrásából ered. Olyan erőforrás ez, amely képessé tesz bennünket az anyag kötöttségéből való kiemelkedésre és - anélkül, hogy elvesztenénk önmagunkat – a kozmosz létezés forrásával egyesülhetünk általa. Azon forrással, amihez minden időnkben a magasabb tudatosság segítségével juthatunk el. A húsvéti ünnep tulajdonképpen külső jele annak a mély benső élménynek, aminek megélésére minden ember képes, külső jele a kereszténység legmélyebb misztériumának. Így tehát jelenünk húsvéti ünnepe és a hozzá kapcsolódó jelképrendszer, mintha a szimbólumai lennének annak, amit az ember a földfejlődés elejétől kezdve csak a szent misztériumokban találhatott és tudhatott meg. Bárhol is celebrálták a föld népei az ünnepet, amit a mai emberiség Húsvétként ismer - s a régi népeknél ez az ünnep valóban a legelterjedtebb volt -, az mindenütt a szent misztériumokból származott. És annak a megsejtését hozta, azt a meggyőződést fejlesztette ki, hogy a szellemi élet le tudja győzni a matériában megnyilatkozó halált. Mindazt, ami az emberi lélekben ezt a meggyőződést életre keltette, a régi időnkben a szent misztériumok mélyéről adták hírül.

Az ember fejlődése éppen abban áll, hogy a szent helyek titka, a szent misztériumok bölcsessége fokozatosan áramlik ki az egész emberiségbe, s most, kilépve a fényre, mindannyiunk közös kincsévé válik. A mai és holnapi tanulmányaink során szenteljük magunkat azon igyekezetnek, hogy meglássuk, miként tör utat magának ez a sejtelem, ez a belső meggyőződés az ősrégi megismerésből kiindulva, és hogyan terjed el egyre szélesebb körben. Most visszatekintünk a múltba, hogy azután a holnapi előadásban leírassuk a jelenlegi kor emberének a húsvéti ünnephez fűződő érzéseit.

Mivel a húsvéti ünnep az emberi szellem feltámadásának ünnepe, ezért össze kell szednünk minden belső komolyságunkat, hogy reményünk lehessen felemelkedni ahhoz a bölcsességhez, amely bizonyos értelemben a szellemtudományos megértés legmagasabb csúcsaira vezet. A mi keresztény húsvéti ünnepünk csak egyik formája az emberiség általában vett húsvéti ünnepének.

Amit a mindenkori bölcsek a maguk legerősebb, legmélyebb meggyőződésük, legmélyebb tudásuk alapján az életnek halál feletti győzelméről mondtak, azt belerejtették a húsvéti ünnep szimbólumaiba. Mindenütt megtaláljuk náluk azokat az alapokat, amelyek megértetik velünk a húsvét, a szellem feltámadásának ünnepét. Egy szép és mély értelmű keleti legenda a következőket mondja el:

A Kelet nagy tanítója, Shakyamuni, a Buddha, mély bölcsességét a keleti népeknek adományozván – s ez a bölcsesség a szellemi lét ősi forrásaiból származott -, az emberek szívét határtalan boldogsággal töltötte be. Azokban az időkben, amikor az ember még be tudott tekinteni a szellemi világokba, az onnan származó ősi bölcsesség áldást hozott a szívekbe. Shakyamuni bölcsessége pedig olyan volt, hogy azt egy későbbi emberiség számára is át tudta örökíteni. Volt Shakyamuninak egy nagy tanítványa. Míg a többi tanítvány csak többé-kevésbé fogta fel az általa tanított, átfogóan mély bölcsességet, addig Kashiapa – mert így hívták a tanítványt - teljesen megértette azt. Kashiapa egyike volt e tanok legnagyobb beavatottainak, Buddha legjelentősebb követőinek.

A legenda elmondja, hogy amikor Kashiapa közeledni érezte a halálát, és érett bölcsességének megfelelően kész volt a Nirvánába távozni, felment egy meredek hegyre és elrejtőzött egy barlangban. Ám halála után teste nem indult oszlásnak, ép maradt. Csak a beavatottak ismerték a rejtekhely titkát, csak ők tudták, hogy hol nyugszik a nagy beavatott Kashiapa fel nem bomlott teste. Buddha pedig előre megjósolta, hogy egy nap, mint az emberiség új nagy tanítója és vezetője, s egyben Buddha csodálatos követője, a Maitreya Buddha eljön közénk, aki elérvén földi életének csúcspontját, felkeresi majd Kashiapa barlangját, s jobb kezével megérinti a megvilágosodott romlatlan testét. És akkor a mennyből csodálatos tűz száll majd alá, melyben e nagy megvilágosodott, Kashiapa, fel nem oszló teste felemelkedik a földi létből a szellemi létezésbe.

Így beszél a híres keleti legenda, amely talán kicsit érthetetlen a nyugati ember számára. Ez a legenda is feltámadásról, a földi létből való felemelkedésről, a halál feletti győzelemről beszél. De ez a halál feletti győzelem úgy következik be, hogy a föld pusztító erői semmit sem érhetnek Kashiapa megtisztult testének. S ha a nagy beavatott eljön és kezével megérinti e testet, a csodálatos tűz felemeli azt a mennyei szférákba. A keleti legenda története eltér a nyugati keresztény húsvéti ünnep tartalmától, és éppen ez az eltérés adja meg a húsvéti ünnep mélyebb megértésének lehetőségét. Az ilyen legendákba ősi, kozmikus bölcsesség van belerejtve, amit csak fokozatosan közelíthetünk meg. Felvethetnénk a kérdést: Miért nem győzi le Kashiapa, mint a Megváltó, 3 nap alatt a halált, ahogy ezt a keresztény húsvéti híradás elmondja? Miért vár a keleti monda nagy megvilágosodottjának fel nem bomló teste olyan hosszú ideig arra, hogy végül a csodálatos tűz mennyei magasságokba ragadja?

Manapság csak visszhangja jut el hozzánk annak a mélységnek, ami egy ilyen legenda tartalmában megnyilatkozik, csak fokozatosan juthatunk el a benne rejlő bölcsesség megsejtéséhez. Éppen az ilyen komoly ünnepi idők azok, melyek megtaníthatnak bennünket feltekinteni arra a magas bölcsességre, amely elérhet hozzánk, ha tiszteletteljes áhítattal közelítünk felé. Ne akarjuk mindjárt józan értelmünkkel felfogni ezeknek a legendáknak a tartalmát. A teljes megértést csak az hozza el, ha úgy közeledünk ezekhez az igazságokhoz, hogy megfigyelésünket és érzéseinket először erre alkalmasakká, érettekké tesszük, és végül a kialakult belső melegség és tűz teszi majd lehetővé, hogy meg is ragadjuk őket.

A mai emberiség előtt két hatalmas jelzőfény világít, két egymással bensőségesen rokon igazság tűnik fel az emberiség szellemi létének horizontján. A mai fejlődési fokon álló és szellemiségre törekvő emberiség két fontos, iránymutató pontja ez. Az első jelzőfény a mózesi égő csipkebokor, a

második pedig a Sínai-hegyi tűz, melyen át, villámlás és mennydörgés közepette, a kinyilatkoztatás hírül adja Mózesnek: *Én az Én-vagyok vagyok.*

Ki az a szellemi lény, aki ebben a két jelenségben így ad hírt magáról Mózesnek?

Aki megérti a kereszténység szellemi küldetését, az megérti azokat a szavakat is, amelyek feltárják előttünk, hogy ki az a lény, aki az égő csipkebokorban és azután villámlás és mennydörgés közepette a Sínai-hegyen megjelenik, hogy a Tíz parancsolatot Mózesnek adja. A János-evangélium írója maga mutat rá, hogy Mózes megjövendölte Krisztus eljövételét (1). Utal azokra a részekre, melyek elmondják, hogy az a Hatalmasság, akit később Krisztusnak neveztek, megnyilatkoztatta magát az égő csipkebokorban és később a Sínai tűzében. Krisztus - és nem más - volt hát az az istenség, aki Mózesnek így beszélt magáról: *Én az Én-vagyok vagyok.*

Az az isten, aki később emberi testben megjelenvén elénk állítja a Golgota Misztériumot, korábban már, láthatatlan hatalmat gyakorolván, a természet tűz elemében hírt ad magáról. Ahhoz jut el az Ó- és Újtestamentum üzenete, aki megérti, hogy akiről Mózes jövendölést ad, nem más, mint Krisztus, aki egy nap eljön majd az emberek közé. Az isten, aki a megváltást hozza el az emberiségnek, így manifesztálódik a természet tűz elemében, nem pedig emberi alakban. Ugyanaz a lény, aki azután látható módon lép elénk a palesztinai eseményben, előzőleg az antikvitás minden korszakában is színre lép, isteni lényre sokféle formát ölt magára.

Visszatekintvén az Ótestamentumra, azt kérdezhetjük: Melyik istenhez imádkoztak az ó-héber? Ki volt az istenük? A héber misztériumok beavatottai tudták, hogy Krisztust tisztelik. Felismerték Krisztust abban, aki így szólt hozzájuk: *„Mondd meg népemnek: Én az Én-vagyok vagyok.”* – De ha nem is lenne ismeretes, hogy az emberi evolúció azon szakaszában, amiben mi is élünk, Isten hírül adta magát a tűzben, az, aki be tud tekinteni a természet titkainak mélyére, felismerheti, hogy az égő csipkebokor istensége, a Sínai-hegyen megjelenő isten ugyanaz, mint aki lejön a szellemi magasságokból, hogy emberi testbe leszállva végrehajtsa a Golgota Misztériumot. Mert titokzatos összefüggés van a külvilágban, a természet elemeiben fellobbanó tűz és a vérünkben lüktető hő-elem között. A szellemtudományban gyakran hangsúlyozzuk, hogy az ember a nagyvilágon – a makrokozmoszon – belül valójában egy mikrokozmosz. Helyes megfigyelés eredményeként látnunk kell, hogy az emberben lévő belső folyamatoknak meg kell felelniük az univerzum külső folyamatainak. Minden belső folyamathoz meg kell találnunk a megfelelő külsőt. Ha ennek a jelentőségét meg akarjuk érteni, a szellemtudomány mélyebb rétegeibe kell alászállnunk. Ezzel érintettük azt a nagy titkot, azt a nagy igazságot, amely választ ad a kérdésre: Mi az a hatalmas univerzumban, ami *az emberi gondolat keletkezési titkának felel meg?*

Elmondható, hogy az ember az egyetlen valóban gondolkodó lény a Földön. Abban a formában, ahogy az ember teszi, semmilyen más földi lény nem éli át a gondolatokat. S gondolatai által képes egy olyan világ megtapasztalására, ami a földön túli létezésbe vezet el. Mi gyújtja fel bennünk a gondolatokat, mi játszódik le bennünk, amikor a legegyszerűbb vagy épp a legnagyszerűbb gondolat villan fel bennünk? - Két erő működik együtt bennünk akkor, mikor gondolatok áramlanak át lelkünkön: az asztrálest és az én. Az én fizikai kifejeződése a vér, az asztrálest kifejeződése pedig az idegrendszer, az idegrendszerben levő élet. Sohasem villanna fel bennünk gondolat, ha nem működne együtt az én és az asztrálest. Ez az, ami kifejeződik a vér és az idegrendszer együttműködésében.

A jövő tudománya különösnek fogja tartani, hogy a mai tudomány kizárólag az idegrendszernek tulajdonítja a gondolat keletkezését. Hiszen nemcsak az idegektől származik a gondolat. A vér és az idegrendszer összjátéka, – és csakis ez -, adja azt a folyamatot, amelyben a gondolat keletkezését kell keresnünk. Ha vérünk, tehát belső tűzünk, és idegrendszerünk, tehát belső levegőnk, együttműködik,

akkor átcikázik lelkünkön a gondolat. És a lélek mélyén keletkező gondolatnak a kozmoszban a mennydörgés felel meg. Amikor a légtömegekben villámlás keletkezik, amikor a tűz és a levegő összjátéka mennydörgést idéz elő, akkor ez a makrokozmoszban lejátszódó esemény megfelel annak a folyamatnak, ahogyan a vér tüze és az idegrendszer játéka belső mennydörgésben tör ki. Csakhogy ez a mennydörgés a külvilág számára észrevétlenül, szelíden és nyugalmasan morajlik fel a gondolatban. Ami a nagyvilágban a felhőkben cikázó villám, az bennünk vérünk melege. S ami az univerzum számára az egyes elemeket magába foglaló levegő, az megfelel az idegrendszerünket átható életnek. És mint ahogy a villám az elemek interakciója folytán mennydörgést okoz, úgy hozza létre a vér és az idegek játéka a lelkünkön átcikázó gondolatot. Kitekintünk a körülöttünk lévő világba, látjuk a levegő-formációkban cikázó villámlást és halljuk a felmorajló mennydörgést, majd lelkünkbe nézünk és érezzük a vérünkben lüktető belső meleget, az idegrendszerünket átható életet – és azután tudatossá válunk a rajtuk átcikázó gondolatra, és azt mondjuk: a kettő egy.

Ez valóban így van. Amikor mennydörög, akkor ez nemcsak fizikai-materiális jelenség – csak a materialista mitológia tartja annak -, mert aki a materialista létet szellemi lényekkel áthatottnak látja, annak a számára igazságot, a valóságot jelenti, ha feltekintve az égre látja a villámlást, hallja a mennydörgést, és így szól magához: Az istenség épp gondolkodik a tűzben, így nyilatkoztatva meg magát nekünk. - A világmindenséget átható, láthatatlan isten ő, akinek a villámlás a melege, a levegő az idegélete, és a mennydörgés a gondolata. Ő az, aki Mózeshez szólt az égő csipkebokorban és a Sínai-hegyi villámtűzben. – Ami a makrokozmoszban tűz és levegő, az a mikrokozmoszban, az emberben, vér és ideg. És ami a makrokozmoszban villámlás és mennydörgés, az az emberben a feltörő gondolat. És az Isten, akit Mózes látott és hallott az égő csipkebokorban, aki a Sínai villámtűzében szólt hozzá, az mint Krisztus élt a Názáreti Jézus vérében. A Názáreti Jézus testében manifesztálódott az emberi formába leszálló Krisztus. És ott emberként gondolkodott, egy emberi testben. Így vált Krisztus az emberiség fejlődésének hatalmas mintaképévé.

Ily módon találkozik az emberi fejlődés két pólusa: a makrokozmoszban az isten, aki a Sínai-hegyen a villámlásban és mennydörgésben nyilatkoztatja meg magát, és ugyanaz az isten mikrokozmoszban, amikor megtestesül a palesztinai emberben.

Az emberiség magasabb misztériumai, fejlődésének örök törvényei a legmélyebb bölcsességből származnak. Ezek nem kitalált legendák, hanem mély igazságok. De olyan mély igazságok, hogy a szellemtudomány minden eszközét segítségül kell hívnunk ahhoz, hogy az őket elrejtő titkok lelepleződjenek.

Nézzük most meg, hogy milyen impulzust ajándékozott az emberiségnek a legnagyobb ideál, az a lény, aki alászállt, hogy egy emberi testben kösse össze magát az elemek mikrokozmoszban lévő képével? Milyen impulzust kapott az emberiség a Krisztus Lénytől?

Tekintsünk még egyszer vissza a régi népek tudására. Az Atlantisz utáni kor legrégebbi időszakától kezdve az emberek jól ismerték az evolúció menetét. Mindenütt, minden misztériumiskolában kinyilatkoztatták azt, amit ma újra hírül ad a szellemtudomány, hogy az ember 4 részből áll: fizikai testből, étertestből, asztrálestestből, és énből; s hogy az ember a lét magasabb fokára emelkedhetik, ha éneje önálló tevékenységével asztrálestét szellemévé (manasszá), étertestét életszellemmé (buddhivá), és fizikai testét atnává, vagyis szellememberré transzformálja. Földi életünk során a fizikai testnek lépésről lépésre minden ízében szellemivé kell válnia, olyannyira, hogy ami az embert valójában emberré teszi - a beléárasztott isteni lehelet - maga is szellemivé váljon. Ez azért van, mert a fizikai test átszellemiesítése a lélegzet átszellemiesítésével kezdődik, ezért az átváltoztatott, átszellemiesített fizikai testet atnáknak vagy atmannak nevezik. (Atem (lélegzet)=Atman)

Az Ótestamentumból tudjuk, hogy az embernek a földi lét kezdetén odaadott az 'Élet Lehellete', s azt minden ősrégi bölcsesség olyasvalaminek tekintette, amit az embernek fokozatosan át kell szellemiesítenie. Az összes régi világnézet abban látta minden törekvése végső célját, az ideálját, hogy olyan mértékben tegye istenivé a lélegzetet, hogy az embert átjárhassa a szellem igaz lehellete.

De nem csupán a lélegzetnek kell szellemivé válnia az emberben. Ahhoz, hogy az ember egész fizikai teste szellemi legyen, a légzés által folytonosan megújuló vérnek, az én kifejeződésének, is át kell szellemiesednie. A vért meg kell, hogy ragadja egy a szellemibe tartó erő. A kereszténység a régi misztériumokhoz hozzáadta a vér, az emberbe zárt tűz misztériumát. A régi misztériumok szerint a földi viszonyok közt élő ember a szellemi magasságokból szállt alá a földi testiségbe. Ám, bezárván magát a fizikai létezésbe, elvesztette szellemi természetét. De vissza kell térnie oda, ahonnan jött, el kell dobnia fizikai burkait, fel kell emelkednie a szellemi létbe.

Amíg az emberi ént – amelynek a vér a fizikai kifejeződése - nem ragadta meg egy földön megjelenő szellemi impulzus, addig a vallások nem taníthattak az emberi én önmagát megváltó erejéről. Addig arról adhattak hírt, hogy léteznek olyan fenséges szellemi lények - ők az avatárok - akik időről-időre, amikor az emberiség segítségre szorul, leszállnak a földre, hogy emberi testekbe inkarnálódjanak. Olyan lények ők, akiknek saját fejlődésük szempontjából nincs már szükségük a földi testbe való leszállásra, mert emberfokukat egy régebbi világekorszakban elérték. De mégis eljönnek, mert segíteni akarnak az emberiségen.

Így száll le a földi létbe időről-időre, amikor az emberiség segítségre szorul, Vishnu, a nagy isten, aki mindenben benne él, aki esszenciája, extraktuma minden életnek. Vishnu egyik megtestesülése – nevezetesen Krishna – önmagáról szólván félreérthetetlen ábrázolását adja annak, hogy milyen is egy avatár. A Bhagavad Gítában lelünk azon szavakra, amelyekkel Krishna, akiben mint avatár, Vishnu él, önmagát jellemzi:

„Én vagyok a teremtés szelleme, kezdete, közepe és vége,
én vagyok a csillagok között a nap, az elemek között én vagyok a tűz,
a tengerek között a kozmikus óceán, a kígyók között
az örök kígyó. Én vagyok a világok alapja.”

Nem lehet ennél szebben vagy magasztosabban jellemezni a mindent átható istenséget. Ezt az istent látta Mózes a tűz elemében, azt az istenséget, aki nemcsak a világot átható makrokoszmikus isten, hanem aki benne él az ember benső világában is. Ezért Krishna minden ember-ábrázatú lény nagy eszményképe, olyan eszmény, amely az ember legbensőbb esszenciájából kifejlesztve válik elérhetővé. Ha majd valóság lesz az, amire az ókor bölcsessége törekedett, hogy ti. az ember lélegzete átszellemiesedik a Golgotai Misztériumtól kapott impulzus felvételével, akkor a megváltás princípiumát szereztük meg, és pedig azzal, ami bennünk él. Az összes avatárok felülről származó erővel váltották meg az emberiséget, azáltal, ami rajtuk keresztül sugárzott a szellemi magasságokból a földre. Az avatár Krisztus azonban azzal, ami magukból az emberiség erőkből vétetett. Ezzel pedig azt mutatta meg, hogy a megváltás erőit, a szellem anyag felett aratott győzelméhez szükséges erőket, *saját magunkban* találhatjuk meg.

Ezért még az olyan megvilágosodott ember, mint Kashiapa sem juthatott el a teljes megváltáshoz, annak ellenére, hogy lélegzetének spiritualizálásával testét fel-nem-oszlóvá tette. A fel-nem-oszló testnek várnia kell a titokzatos barlangban arra, hogy érte jöjjön a Maitreya Buddha. És csak amikor az én a fizikai testet már olyan mértékben átszellemiesítette, hogy a Krisztus-impulzus beáramolhat a testbe, akkortól lesz igaz, hogy a megváltáshoz már nincs szükség a csodálatos kozmikus tűzre, hanem csakis az ember belső világában, a vérében lobogó tűz által éri azt el. Eképpen világíthatjuk

meg a Golgotai Misztériumból kisugárzó fénnel a Kashiapáról szóló csodálatos és mély értelmű legendát.

Eleinte sötét és rejtélyes számunkra a világ. Olyan ez a sötét világ, mint egy sötét szoba, tele gyönyörű tárgyakkal, melyeket kezdetben nem láthatunk. Ha azonban lámpát gyújtunk, a tárgyak szépsége és nagyszerűsége feltárul. Így van ez a bölcsességre törekvő emberrel is. Először még sötétben tapogatózik. Kitekint a világba, a múltat és a jövőt vizsgálván, és a sötétségbe bámul. De amikor a Golgotáról áradó fény mindent megvilágít, a legtávolabbi múlt és a legláthatatlanabb jövő is fénybe borul, átvilágítódik. Mert minden anyag a szellemtől származik, és az anyagból támad fel a szellem. Egy olyan - a kozmikus történésekhez kapcsolódó- ünneppel, mint a Húsvét, ezt a bizonyosságot fejezzük ki. S ha az ember tisztában van azzal, hogy mi az, amit a szellemtudomány segítségével elérhet, - azt, hogy a lélek felismervén a létezés rejtélyeit, megtalálhatja az utat a kozmosz olyan titkainak feltárásához, amelyek olyan sokatmondóan fejeződnek ki a húsvéthoz kötődő jelképrendszerben -, akkor megérez valamit abból, hogy mit jelent ezután nem csak a személyes lét szűk keretei között élni, hanem együtt élni a csillagok fényével, a nap ragyogásával, az univerzum valóságával. Úgy érzi majd, hogy beletágul a világmindenségbe és egyre inkább betöltekezik a szellemmel. Az emberi életből feltámadni az univerzális életre: ez visszhangzik szívünkben a húsvéti, szellemi harangzúgás következtében. És ha meghalljuk a húsvéti szellemi harangok hangját, akkor a szellemi világra vonatkozó minden kételyünk eloszlik és feléled bennünk a bizonyosság, hogy semmiféle földi halál nem árthat nekünk.

Hiszen aki megérte a szellemi húsvéti harangok szavát, azt a szellemi élet újra magához ragadta.

Hivatkozások:

(1) (Ján 5, 45. 46.)

Megjegyzés:

Az előadás II. részét a következő *Heti Steiner*-ben olvashatjátok majd!